

Tõe Sõnumid

6. aastakäik.

Tallinnas, 1922.

Nr. 9.

Igawese õnnistuse kuulutus.

„Kartke Jumalat ja andke temale au, sest et tema kohtu tund on tulnud ja kummardage seda, kes on teinud taewa ja maa ja weehallikad.“ Jlm. 14, 7.

Wäga suur eesõigus oli sel ajal elada, kui Kristus maapääl elas. Kui ime-likelt oli kõik selle juure sündmuse wastu eitewalmistatud! Kõik maailm oli ühe walitsuse all. Rooma wõim oli kõige haritud maade üle ainjam walitseja. Wratti jõest kuni Atlandi okeanini, Briti kallas- telt ja Germania metsadest kuni Ahwrika liiwafõrbedeni, oli kõik ühe wõimu walit- suse all. Kauplus ja käsitöö olid õitse- ajajärgus. Maadewahelisel merel sõitsid laewad korralikult ja pidasid ühendust riigi suuremate linnade wahel. Maanteid ehitati ja seati korda, sellega kuuwamaa reisu hõlbustades. Sõjakija oli waikinud. Terwes riigis walitses rahu. Iga rah- wuse usutunne leidis tähelepanu walitsuse ees. Waksjew oli usuwabadus.

Sel ajal ja niisugustel tingimistel ilmus kristlik usk esile, et endale kõiges maailmas teed tasandada. Paulus kirju- tas: „Eks nemad pole seda kuulnud? Kõik ikka, sest kõik üle maa on nende heal wälja läinud ja nende sõnad maailma ot- sani.“ Rom. 10, 18.

Ühe rahwapõlwe ajal oli see juur üles- anne teostatud. Ewangeliumi walgus oli igale poole laialitunginud.

Õsime ne ingliskuulutus.

Wagu Kristus ja tema apostlid kuulu- tasid „Issanda meelepäralist aas- tat,“ nõnda on Jumal oma praeguse aja rahwale ülesandeks teinud „tema kohtu tunni aega“ maailmale kuulutada. „Ja ma nägin ühe teise ingli kesk taewast lendawat, sel oli igawene ewangelium, et ta seda pidi kuulutama neile, kes maa peal elawad ja kõigile paganatele, ja su- guharudele, ja keeltele ja rahwastele. Ja

ta ütles suure healega: „Kartke Jumalat ja andke temale au, sest et tema kohtu tund on tulnud ja kummardage seda, kes on teinud taewa ja maa ja mere ja wee- hallikad.“ Jlm. 14, 6. 7.

Siin nimetatud inglid on Jumala ju- lased, kelle kätte Jumal ewangeliumi kuu- lutamise on usaldanud. Wana seaduse ajal mõisteti inglite all preestraid. „Sest preestri huuled peawad tarkuse tundmist hoidma ja teised peawad käsuõpetust tema juust otsima, sest tema on wägede Jehowa käst (algkeel ja teised tõlked: ingel).“ Mat. 2, 7. Tema juust pidi õpetusi ja Jumala käsuõpetust otsitama. Uues sea- duses leiame, et Kristus Joannest inglisk nimetab. „Waata, mina läkitan oma pale ingli sinu palge eele, kes sinu teed sinu ees peab valmistama.“ Matt. 11, 10. Nende saadikute kohta ei öelda aga mitte, et nad lendasid. Nende töö edenes aega mööda. Kui meie aga Ilmutamise raamatu ja kohtuaja-kuulutuse juure jõua- me, siis näeme, et on öeldud: „Ja ma nägin ühe teise ingli kesk taewast lenda- wat, sel oli igawene ewangelium, et ta seda pidi kuulutama neile, kes maa peal elawad.“ See lendamine tähendab neid kiireid liikumisabinõusid, mis kohtuaja kuu- lutuse laialikandmise juures tarwitatakse. Apostlite kui ka Lutheruse päiwil oli kii- rem liikumise abinõu, kas hobune wõi purjelaew.

Jumalik eelhoolitjus

Mõtleme aga täna auru- ja elektriraud- tee, aurulaewade, lennumasinade ja n. e. pääle; siis telegraahwi ja telefoni ja wi- majel ajal weel traadita telegraahwi pääle, mis arwamata edusamme teeb, teadmata misjugustel astmetel peatama jäädes.

Kõiki neid abinõusi tarwitatakse täna ewangeliumi laialilaotamiseks, mis kuulu- tust walgukiirusega laiali kannawad; tõe- likult öelda, et kuulutuselõnad lendawad kesk taewa all. Need liikumisabinõud ei

ole meie ajal kõigemata ilmunud või leitud, vaid Jumal on seda oma ettenägemises meie aja jaoks saatnud, et oma tööd lõpetada.

Alates 1844 a. kuulutatakse seda tõde, et kohus taevases pühas paigas alganud on, kõiges maailmas. Praegu on üle 7000 jutlustaja ametis, kes haritud maades kui ka paganate seas tegewad on ja kelle töö tagajärjel viimasel 1921 aastal ligi 20,000 hinge viimse-aja tõde vastu võtsid. Aga mitte üksi veel see, vaid miljonid on võinud sellekohase kirjanduse läbi tõega tutvuneda.

Misjoni jaamad on kõigis maajagudes avatud ja tõde on kuui Tibeti väravate ni jõudnud. Sada aastat tagasi oleks see täiesti võimata olnud. Jumala käsi on seda korda saatnud.

Üks igavene ewangelium.

Jumala eelplaanis on ainult üks ainjam ewangelium olemas, nagu ka apostel Paulus ütleb: „Ja teist ei ole ometigi mitte, kui aga et mõningad on, kes teid segaseks teewad, ja tahawad Kristuse armuõpetust teisjeks pöörata.“ Kol. 1, 7. Inimesed on mitmesuguseid segaõpetusi ewangeliumi nime all väljakannud, mis aga ewangelium ei ole. Inimeste juusõna õpetused on Jumala tõe asemele pandud. Sagedasti kuuleme inimesi ütlemat, et see üks kõik olla, mida inimene usub; ka ei olla nemad neis segadustes süüdi, mis kristlaste poolt wastuwõetud, waid selle eest peawad nende juhatajad ja õpetajad wastutatavad olema. Kuid see ei ole nõnda, waid Jumala sõna ütleb: „Ja kes sedasinaft rahwast õndsaks kiidawad, need on ehitajad ja keda neist õndsaks kiidetakse, need on äraneelatud (algkeel ja teised tõlled: kaduma läinud).“ Jes. 9, 15.

Ewangelium on wägi, mis inimese uueks loob ja Jumalaga ühendusesse tagasiasetab. Tõeline ewangelium võib seda teostada. Segatud ewangeliumil ei ole üleüldse mingisugust wäge, sest see on pettus, niisama nagu wale ei või tõde

olla ja nagu waleraha mitte raha ei ole, waid ainult õige raha järeltegenine. Kristus ütles niisuguste kohta: „Sest teie ei lähe ise sisse, ega lasse ka neid sisse minna, kes tahawad sisse minna.“ Matt. 23, 13. Kui kole saab see küll kord olema, lõpuks petetud olla ja igawesti hukka minna!

Igawesi tõdesi rõhutatakse.

Jumal teeb ise igawese ewangeliumi läbi wale awalikuks ja lasseb pimeduses walguse paista. Pika aja kestwusel on õpetatud ja ustud, et inimeselaps, nii pea kui teda on mõne weetilgaga üleriputatud, Jumalaga ühenduseste on vastu wõetud. Aga ewangelium õpetab, et uuestsündimine, mis usu läbi sünnib, meid Jumala lasteks teeb ja et kõik, mis ilma usuta tehakse, Jumala ees tühi töö on. Paulus ütleb: „Aga ilma usuta ei või ükski Jumala meelepärast olla.“ Ebr. 11, 6; Joan. 3, 5; Kol. 3, 26. Edasi õpetatakse inimestest, et leeritamine olla ristimise-seaduse täiendamine. Kui lasteristimine oleks õige ja Jumala sõna alusel, siis ei oleks sellel mingisugust „täiendust“ tarwis. Lasteristimine ei ole Jumalast alustatud, waid minewiku äralangemise ajal ristitogudusesse sissetunginud. Kõik kirikud õpetawad, et inimene surma korral kohe oma määratud kohta lähed olgu see taewas ehk põrgu. Teiste sõnadega: inimesele on siis juba kohus mõistetud, ja saatust määratud, kui ta sureb.

Igawene ewangelium aga õpetab „tulawat kohut“ (Ap. t. 24, 25) üht päewa „millal ta maailma peale tahab kohut mõista“ (Ap. t. 17, 31) „sel päewal kui Jumal inimeste salaja töö peale Jeesuse Kristuse läbi kohut mõistab, minu armuõpetuse järele.“ Rom. 2, 16. See päew on juba alanud. Joannes kirjeldab seda päewa järgnewalt: „Ja ma nägin surnuid, pihufesed ja suured Jumala ees seiswat ja raamatud tehti lahti, ja teine raamat tehti lahti, see on eluraamat; ja surnute peale mõisteti kohut seda mööda, kui raamatute sisse oli kirjutatud nende tegude

järele." Mm. 20, 12. Kõik, mis inimese on teinud, pannakse waekausfidele; igeigi meie salajased mõtted ja tühjad sõnad wõetakse otjustamise juures arwele. Matt. 12, 36. 37.

Õpetus, et surma juhtumisel kohe kättemaksmine tuleb, on Kristuse teise tuleku tähtsuse rahwa seas kaotanud, weel enam: paljud kristlased usuwad, et surma juhtumine ollagi Kristuse tulemine jellele inimesele ja peawad õpetust, Kristuse teisest tulekust, kõige maailma peale kohut mõistma, muinaslooks.

Tõeline ewangeliium õpetab aga Kristuse enese juu läbi; „Waata, ma tulen pea ja minu palk on minuga, igaiühe kätte tasuda, nõnda kui tema tegu on;“ ja edasi: „Sest see saab sündima, et inimese Poeg tuleb oma isa auu sees oma inglitega ja siis tasub tema igaiühe kätte tema töö järele.“ Mm. 22, 12; Matt. 16, 27. See lootus peab siin meid rõõmustama, kui kõik meie soowi järele ei lähe. See auline lootus, mis pääle usuijad waimustusega waatafid, on rahwalt waleewangeliiumi läbi ärariisutud. Paganad usuwad waimude (wõi inimeste hingede) rändamist niisama ka praegused üleüldised kristlased: jellepärast on neile mõlemile igawest tõewangeliiumi tarwis.

Kristuse tulekul saab taewalik perekond, see on inglid, maapealse perekonnaga, äralinastatud inimestega, ühendatama.

Kuni siamaale ei ole weel mingisugust nende ühendust olnud, igeigi nii wana-kui ka uuseaduse aegsed märtrid peawad Pauluse sõnade järele seda aega ootama: „Ja needsinatsjed on kõik usu läbi tunnistust saanud ja tõutust, ei ole nemad mitte kätte saanud. . . . et nemad ilma meieta täiesti ei pidanud korda saama.“ Ebr. 11, 39—40.

Igawene ewangeliium wiib selle aulise lootuse kõigile rahwastele maa peal.

Kartke Jumalat.

Paawstid ja preestrid on oma wandekirjadega inimesi hirmu- ja õudusfetunde all pidanud. Nii pea, kui tõeline ewangeliium

pimeduses olewate rahwaste jekka jõudis ja nende peale mõju awaldama hakkas, siis ähwardati neid kohe waimulikfude poolt wande alla panemisega. Isegi furnuid ei maetud furnuaedadele ja muud jellesarnast. Siin on aga öeldud: „Kartke Jumalat.“ Tõeline jumalakartus on see, et inimene Jumala tahtmisega kokkukõlasse saab. See wõib ainult siis sündida, kui Jumala käsk jällegi inimese südamesse asetatud saab.

Sellepärast on ka öeldud: „Suur rahu on neil, kes juu käsuõpetust armastawad ja nemad ei komista mitte.“ Laui 119, 165. Jumal räägib Jesaja läbi: „Oh, et sa oleksid mu käskusi tähele pannud! Siis oleks su rahu olnud kui jõgi ja su õigus, kui mere lained.“ Jes. 48, 18.

„Andke temale auu“

tähendab, et meie kõik maised huwid oma elus vähem tähtsamaks peaksime, kui waimulifi asju ja nõnda Jumalat austaksime, nagu Kristus teda austas. Kristus ütles: „Kui keegi mind armastab, küll see peab minu sõna ja minu Isa armastab teda ja meie tahame tema juure tulla ja eluaset tema juure teha.“ Joani. 14, 23. „Ja kes mind teenib, seda tahab minu Isa austada.“ Joani. 12, 26.

Kes nõnda Isa ja Poega austawad, nende eest palus Kristus: „Isa, ma tahan, et kus mina olen, ka nemad mu juures on, keda ja mulle oled annud; et nemad näewad minu auu, mis ja mulle oled annud; sest ja oled mind armastanud enne maailma asutamist.“ Joani. 17, 24. Kristlikute maade rahwastel on küll enamal jaol piibel majas, aga seda loetakse wäga wähe ja weel vähem tehakse selle järele. Igawene ewangeliium õhutab meid kõiki selle aulise üllesande täitmisele, et igaiüks, kes Jumalat austab, ka tema sõna palwes uurib ja selle õpetuse järele tõeliselt elada püüab. Misjonäri esimine mure paganamaadel on rahwale Jumala sõna kättesaadawaks teha. Kristlikutel maadel peab seda aga selgemini õpetatama,

kui jüa maale ja felle järele elada püüta-
ma.

Ja kumardage seda, kes on tei-
nud taewa ja maa.

Wale usu läbi on õigest Jumalakum-
mardamise wiisist kõrwale kaldunud; sest
kõige maailma Looja on hoopis unustatud.

Tema hingamise päew, mis tema loo-
misetöö mälestuseks on seadnud, on unus-
tatud ja „jundilikuks“ nimetatud. Isegi
nii kaugele on juba waimulikud küsi-
mustes jõutud, et Jumala käjud on kõr-
waldatud. Jumala tõelise hingamisepäewa
ajemele on wale puhkepäew sisseseatud.
Nasta jooksul pühitsetakse kõiksugu pühi,
aga Jumala rahupäew on kõrwaldatud
ja unustatud. Selle igawese ewangeliumi
läbi, mis praegusel ajal maailmale kuul-
tatakse, peab jällegi tõelik Jumalakum-
mardus ülesseatama. Kes teda tõelikult
kumardab, peab ka temast sisseseatud ra-
hupäewa. See ei ole aga mitte pühapäew
wõi päikese päew, sest tõelises ewangeliu-
mis ei ole seda leida. Prohwetid, Kris-
tus ja ka apostlid on kõik nädala seits-
mendat päewa rahupäewana pühitsenud.
Meie wõime Pühakirja algusest lõpuni
läbi lugeda ja leiame igal pool, et Juma-
la mehed alati oma Loojat hingamise päe-

wal austasid ja seda päewa tema auks
pidasid.

Wale ewangeliumi läbi on see tõde
kaduma läinud ja selleks saadab Jumal
nüüd oma tõe igawese ewangeliumi, et
waleõpetused kõrwaldada ja ülesehitada mis
maha lõhutud on.

„Parandage, parandage, walmistage
teed; tõstke komistuse asjad ära mu rah-
wa tee pealt.“ Jes. 47, 14. „Ja need,
kes sinust on, peawad üles ehitama, mis
igawesest ajast paljaks tehtud, rajaalused
kohad pead ja üles tegema, et nemad jää-
wad põlwest põlweni ja su nimi peab ole-
ma see, kes praud kinni paneb, kes jälle
teerajad parandab, et wõib elada.“ Jes.
48, 12. See töö peab saama teostatud,
enne Kristuse tulekut, et ta ühe rahwa
eest leiaks, kes tema tuleku jaoks kõige-
kõlgselt ettewalmistatud on. Jumal on
omas eelplaanis ka täna selleks maailma
ettewalmistanud, et seda kuulutust ülemaa-
ilma wõib laialikanda.

Meie näeme seda kõik eneste filmade
ees täide minemat. Oh, et igauks õigel
ajal ennast walmistaks oma Jumalale
wastuminema, ja igawest ewangeliumi, nii
nagu see on Jeesuse Kristuse sees, was-
tuwõttaks.

J. E. Boettner.

Maailma-kirikute saatuse.

„Langenud on, langenud on, suur
linn Babilon, sest et tema oma
hoora wiha wiinaga on kõiki paga-
niad jootnud.“

Üks Ameerikas ilmuv üleüldiselt loetaw
kirilik ajakiri kirjeldab praeguse aja seis-
torda järgmistest sõnadega:

„Et meie aeg kuri on, kurjem, kui ialgi
ennem, seda ei taha meie mitte salata.“

Kui see meieaja üleüldine seisutord on,
siis ei saa ka salata et kahjuks isegi kirik osalt
sellesama pildi awaldaja on. Meie aja osaks
on saanud walet ka kirikusse sissekanda lasta.
Waline külg on kristlik, aga sisemus on ilmalik.
Meie oleme nõnda wabameelseltek saanud,
et meie igat ühte lubame teha, mis tema

tahab. Meie noored wõiwad tantfida, män-
gida, wanduda ja palju muud asju teha, ilma
et kirik neid sellepärast karistaks.

Jumalakojas käimise asemel käiakse teat-
rites ja teistes lõbustuskohtades.“

Jumala koguduse kõrge ülesanne.

Jumala sõnast paistab selgeste, kui südam-
likult Kristus oma kogudust armastas ja kui
kõrgelt ta teda hindas. Tema nägi oma kogu-
duses ainsamat abinõu, kelle läbi ta tahtis
inimesesooale äralunastamise kuulutust saata.
Tema andis enda elu oma koguduse eest.

Koguduse, selle „wabatnaise“ ja „ema“
läbi pidid temale waimlikud lapsed jündima.

Wanas Testamendis hüüab ta kogudust
oma „pruudiks“ ja uues testamendis „Talle
naiseks.“

Tema, see on Kristuse, pääle on kogudus rajatud.

Kristuse õpetus.

Tema ülesannete täitmiseks siin maailmas andis Kristus oma kogudusele wäe ja meelewilla.

Tema organiseeris koguduse jumaliku plaani järele. Tema õpetas sõna ja eeskuju läbi oma Isa tahtmist. Tema rääkis oma kogudusele armastuse Jumalast kes kõikide nende Isa on, kes teda waimus ja tões kummardawad.

Ahkus pidi alanduse läbi, wiha armastuse läbi ja tagakiusamiseiha kannatlikkuse läbi saama kõrwaldatud. Üks on enam wäärt, kui tarkus, hää süda enam, kui selge pää. Kõik inimesed, waatamata nende rahwuse pääle, on Jumala ees ühesugused ja isekeskis wennad. Kristuse õpetusel ei olnud midagi tegemist politikaga. Tema elumõiste wastas niihästi waimulikule mõistusele kui ta südame nõuetele. Tema õpetus ei sisaldanud midagi meelelist ja ei tunnud ühtegi preestriwalitsust. Tema ei jättnud omale ühtegi teist asemikku, kui trööstija püha Waimu, mis läbi ta ka pärast taewaminemist oma koguduse juuresolekut tõendas.

Ewangeliumi tagajärg.

Pühast Waimust juhatatud apostlite juhatusel kuulutati ewangeliumit kaugele kõige rahwastele sel ajal tuntud maailmas. Kol. 1, 6.

Nende tagajärje saladus oli, et nemad „Waimu ja wäe ülesnäitamises“ tõde kuulutasid

Ja nii kaua kui nemad pühast Waimust kinni pidasid, wõitsid nad igal pool, kuhu nad läksid. „Märtrite weri on koguduse seeme,“ kirjutab Tertullian teise aastasaja lõpu poole. Tagakiusamine edendas Jumala tööd ja saatat oli sunnitud oma wõitluswiisi muutma. Konstantin mõistis paremini, kui teised tema-aegsed, et kristlased üks määratu jõud olid ja et nad temale poliitiliste plaanide täitmiseks wõisid kasulikud olla.

Aastal 312 p. Kr. andis ta kristlastele usuwabaduse ja astus ka ise kristlaste sekka.

„Tema lautas oma keisrikunne kiriku haawade üle ja andis kirikule koha oma kõrwal aujärjel. Wähe aimas küll seekord kogudus seda hädaohtu, mis keisri poolt antud eesõigus tõi.

Aralangemise algus

Keisri ületuleku järelbus ristiusku oli, et ka paganlik maailm kogudusesse tuli, kes ei olnud südamest ümberpööranud, waid ainult ilmlikka huwisid silmas pidasid.

Raha- ja wõimu omandamine oli pää tõukejõud. Suure tagajärje mõjul, kõike maailma kristlasteks teha püüdes, jäati sisemised küsimused unustusesse ja awati paganusele ühes nende eluwiiude ja kommetega ulsed.

Oma wana patu inimesest ei saada mitte ühe päewa jooksul lahti. Ümberpööranud wälistel mõjudel olid enamiste eba- ja nimekristlased, jäid südamel poolest paganateks ja tõid enda harjumused, ebausku kombes ja wiisid, isegi enda wana usu waimu ja waated endaga kaasa kristlikku kogudusesse.

See kõik hakkas peagi wilja kandma.

Puhas, waimline jumalateenistus kadus ja ühes sellega ka tema wägi ja koguduse puhtus. Ei püütud enam Kristuse aulise eeskujulise elu järele elada. Tema sõna ei hinnatud enam nii, kui enne. Paganate seast ületulijad, selle asemel, et enda wana elu ja kombes niisama ka usuwaated mahajätta, püüdsid palju enam neid alleshoida ja kinni pidada ja kus muudu ei saanud ja wõimalik oli, siis neile kristlikumaitselist wälimust anda.

Kristlaste õpetuse tõdeasjad muutusid peagi luulejutuks.

Datu inimese algus,

Meie peame kiirel sammul läbi paawstliku ajaloojargu astuma, ja ei jõua siin üksikasjade juures peatada ega kõike seletada, mis paawstlike wõimu algesitaja tema aujärjele aitaksid, lühidalt — need olid selleaja poliitilise ilma wõimumehed. Paljud nendest mõjusid kahjulikult kristliku kiriku pääle. Sel ajal kuulutas paawst ennast lõpetks Jumala ja Kristuse asemikuks maapääl. Ja imestamisewäärilise osawusega mõsteti sel ajal teatud kirikliste traditsioonidele mõjuwõimu omandada ja neid niisama pühakspeetawateks wäljakulutada, nagu püha kirja õpetustti.

Mis weel selles süsteemis puudus, seda täiendati keskaja pimedusetundidel. Arwuta efektsõpetused leidsid ristikoguduses wastuwõtmist.

Ruid iialgi ei olnud alg kristlikkogudus ja langenud kirik nii suures wastolus, ja tema efektsõpetus ei paistnud kunagi nii selgeste awalikkuse ette, kui 15 ja 16 aastasajal.

„Mina olen kirik“ mõtlesid kõik, kes „Peetruse aujärjele“ walitsema said.

Püha kirja mõistmattus pimedal keskajal.

Diibliõpetuse täielise põlgamise juures ei pea meie sugugi imestama, et siis — niisama kui see ka praeguse aja õpetlastega on — õpetlased Jumala sõnas leiduwate õpetustega täieste tundmatad olid, nagu näituseks Karl-

stadt, Wittenbergi professor, kes ise ütles et tema olla juba usuteadlase augraadi omandanud, ilma et ta oleks kordagi piiblit lugenud.

Ta ütles edasi: „Ma ei mäleta, et ma omas noores põlvnes oleksin kantssilt kuulnud õpetust, Jumala kümne käsu, meie Isa palwe, ehk ka ristimise kohta.“ Kristlik kogudus oli sel ajal halatsenitsemäärilises seisukorras. Inimestel ei olnudki tõeliselt usku enam.

Jumalik usupuhastusepüüe 16 aastajal.

Kas siis sel kurval ajal ei olnud ühtegi häält, kes oleks tõe eest ülesastunud? Ja, Jumal saatis mõned ustavad tõe tee näitajad.

Wicliff, Inglismaal, Hus, Praagas, Sawanarola Itaalias ja teised — kuid suurem osa neist said usupuhastajate harilikul palgal — surma tuleriidal. Lõpetas tasandas Lutherus tee.

Jumal oli selleks kerjaja munga äravalitsemiseks. Tema pani wärisema kiriku ja maailma. Jumal halastas inimeste päale. Üks selge walguseliir tungis läbi waimlise pimeduse.

Lutherus tegi tõe ülesseadmisega algust ja manitses järeltulijaid seda tööd edasi ajatada.

Ruid kahjuks pärast Lutheruse surma ei uuritud enam Jumala sõna esimese tulidusega waid olid sellega rahul, mis oli kättesaadud.

See oligi põhjusiks miks püüalt usupuhastus uuestesündinud algkoguduse jarnast kogudust ei suutnud elulekutsuda, waid ainult uuedatud rahwakirikule alus pandi. Jumala kogudusele tarwisolew alus oli pandud, aga selle päale ei ehitatud edasi.

Protestandism wabastas küll inimese waimliselt kestaja pimeduse kōidikuteft ja tõi inimesesoo teadmise aladele uut elu; aga ka sellel olid oma warjuküljed, nagu seda peagi näeme. Meie aja teadus ja edu 50—60 aasta kestel kõigil elualadel on meid suureks ja rikkaks teinud — aga ainult wäliselt. Sisemiselt oleme wäikeseks ja tühjaks jäänud. Meie elus awalduwad suured tagajärjed ei ole suutnud meid wäljajarida waid meie oleme harjunud ainult ettekujutama, et meie midagi oleme.

Meie sisemiselt inimesel puudub waimline alus. Meie oleme oma waimlise tasakaalu kaotanud ja jäledama sõja häwituste kuristikku langenud, kui seda ükski rahwapõlv enne meid on näinud.

Wabameelsuse ettekäände all on meie õpetlased kritiseerimisenõa isegi meie kõigekallimate waranduste külge pannud. Uskumattust ja kahtlust kuulutatakse isegi kirikutekantsliteft maha. Uskumatusse seemet küwatatakse laialt ja see kannab ka lõpsakalt häwituse wilja olgu see kas usulises wõi seltstondlises elus. Meie ei

hoiata mitte wabaduse waimu eest, waid selle kurjaste tarwitamise eest.

Babilon on langenud.

Nõnda kurtis prohwet minewikus Jumala koguduse üle. Ka täna on wahesoon kiriku ja maailma wahel peaaegu täieste kadunud.

Uskumatus ja kahtlus häwitawad kristluse aluspõhja. Inimlisi mõisteid ja waateid peetakse kõrgemaks Jumala sõnast, ja see, mida kuulutatakse, ei jõua inimese südamesse tungida ega patuseid Jumala poole pöörata.

Jällegi on Jumal oma armastuses esimese ingliskuulutuse läbi kõigile mõstuse annud:

„Kartke Jumalat ja andke temale auu ja kunnardage teda,“ aga kristlik maailm ei taha oma teesid muuta ja tõrgub enda langenud seisukohal. Ses seisukorras olles on üldine kristlik seisukord samm—sammult alamale langenud, kuna meie päiwil näib ta kurjuse ja ükskõiksuse kõigekõrgemale tipule jõudnud olewat. Uskumataid ja nimkristlaseid käiwad täna kõigis kähkades. Kõik manitsused jääwad suuremalt jaolt ilma tagajärjeta. Ehk küll paljud praeguse aja protestantliste koguduste jutustajaid, kes wabameelse woolu poolehoidjatena tuntud, enda seisukohta weel awalikult ei ole teadaannud, kuuluwad nad õmetigi kindlaste nende hulka, kes Jumala sõna, see on piibli, autoriteeti põlgawad, seda mitte tunnustades ja selle asemele enda isiklised mõistuseotsused ja inimlise suusõna õpetuse asetawad. Aralangeimine on mõlemil juhtumisel ühesuguselt kindel.

Mõlemad waated arwatakse kindlasti Pabeli sekka. Jumal oli ja on weel täna walmis aitama aga nemad on tema õnnistustoowa kuulutuse ärapälanud.

„Minge temast wälja minu rahwas.

See on igale ühele selgeste näha et maailma kirik kõigesügawamasse langenud on ja kui terwed kogudused, ei tule nemad ilalgi Jumala tõe ja alguslise kristliku koguduse seaduste juure tagasi sellepärast, et nad Jumala sõna halwaks panewad ja tema käsusid wastu et taha wõtta.

Süüski on nende seas palju kohtlasi, tõe järele igatsejaid ja just need hinged on küni tänase päewani praegust langenud kristlaste hulka täielise kokkuwarisemise eest hoidnud. Enne kui Pabel oma lõpulise nihtluse saab, käsib Jumal kõiki kohtlasi temast wälja tulla. Waata Ilm. 18, 4.

Nüüd on aeg tulnud, kus Jumal kõiki kohtlasi tõe järele igatsejaid segaduseft wälja kutsub ja tahab neid Kristuse teise tuleku jaoks ette walmistada.

Kes kuuleb, see tulgu, küni aeg on.

J. F. Huenergardt.

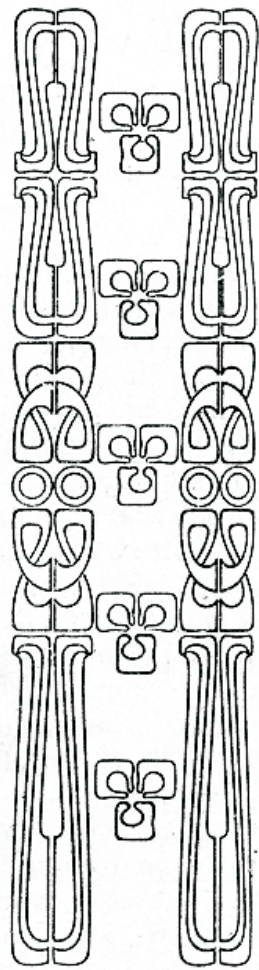
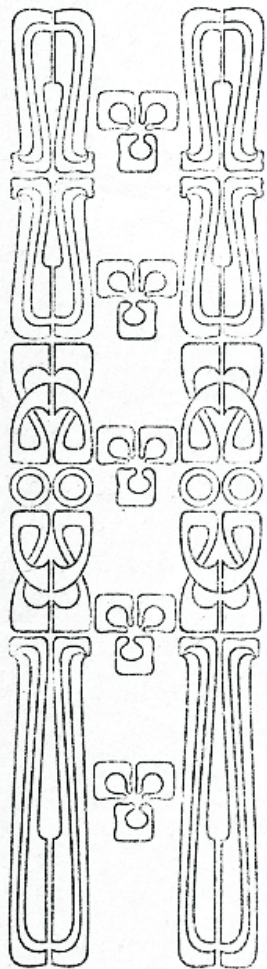
Jumala käskude põlgamine.

Kui keegi metsalisk ja tema kaju
kumardab . . . seesama peab ka
Jumala lange wiha wiinast jooma.
Jlm. 14, 9. 10.

Wale waade kristliku usu ja Jumala käs-
kude kohta on, Jumala käskude põlgamine
niihästi kiriklaste kui ka usmatade seas. See
õpetus sisaldab mõtet, et Kristus olla Jumala
käskud kõrvaldanud — neid risti külge löö-

Kristuse seisukoht käskude kohta.

Kristus oli Jumala käskude kõrvaldamise
mõttest nõnda kaugel, et ta ütles: „Ärge
mõtelge, et mina olen tulnud käsku eht proh-
wetid kautama, mina ei ole tulnud neid kaotama
waid tõeks tegema“. Matt. 5, 17. „Seft
Mina ütlen teile tõeSte: Kunni taewas
ja maa hukka läheb, ei lähe mitte hukka
käsuft, mis kõige wähem kiri eht tähe-

nud — käskud kuulwad wanaseaduse hulka
ja Uue Seaduse ajal on maksew ainult arm —
kes käsku õpetab, õpetab kirjatähte mis sure-
tab — käsk sünnitab wiha, — ükski inimene
ei ole ilalgi jõudnud Jumala käsku pidada.

Mis saadab niisugune õpetus inimeste
seas korda? Wõimata on korraga ühte asja
põlata ja armastada, selle wastu sõnakuul-
mata ja sõnakuulelik olla. „Kas hallikas ühest
foonest ülesleedab magusat ja wiha?“ Sak. 3, 11.

Nõnda on ka wõimata Jumala käskude
wastu töötada, ilma nende wastu halwaks-
panemist lõikamata. Niisugune teguwõis on
magusa mürgi jarnane, mis suus maitsew
aga inimese lehas pahu tagajärgi awaldab,
kui teda jäält kohe ei kõrvaldata.

kene on, seni kui kõik sünnib.“ Saln 18.
Jumala käsku hüütakse „laitmata“ (Paul 19, 8)
„püha“ (Room. 7, 12) „hea“ (1. Tim. 1, 8)
ja „waimulik“ (Room. 7, 14.)

Kas peaksime meie siis Jumala iseloomu,
mis tema käsu põhjusemõtte läbi awaldatud,
tühiSeks pidama ja põlgama? Wõid sa Looja
Jumala käsku tühiSeks ja otstarbetaks pidada,
mis meile elutingimiseks antud?

Inimeste käskud Jumala käskude
asemel.

Ujal, kus Seesufe ewangeliumi kõige sel-
gemad tõesed paganamaadel suuri imetõid tee-
wad ja rahwast patu orjusest Jumaliku waba-
dusele aitawad, nende elu Jumala iseloomu
ja käsuga kokkütõlasse tundes, tallatakse krist-

littudes maades Jumala sõna tõepetust jal-
gega. Käsuwastane olek wõtab ülewõimu
ja rahwas ise kannatab piibli põhiopetuse
põlgamise all. Sukka ei taheta aga ka mitte
minna; et aga igawese elu tee kergem oleks,
selleks mõeldakse wälja usuwaated, mis ole-
sid praeguse aja rahwale wastuwõetawad ja
Jumala algtoode peetakse täieste ülearusiks
ja wastuwõtmataks. Inimestest wäljamõeldud
seadused on aga iseenesest jõuetumad midagi
teostama, kui neil sellekohane surwe puudub.
Selleks, et inimeste seadmisel waimlises asjus
ka tõeste mõju oleks, on neid tarwis ühen-
dada riikliste seadustega ja nõnda neid „sea-
duseandlifel teel“ maksma panna.

Kui aga nüüd riigiwaltisus wõib waim-
lisi seadusi anda sealabi rahwast pühitsedes,
siis ei ole ju enam kellelgi Omnistegijat tar-
wis; siis on riigimehed meie lunastajad.
Kuhu jääb aga siis Kristus ja tema õpetus?

Wõimumeeste tõendused, et Jumala
käsk on muudetud.

Piibel kuulutab ette, et Jumala käsk saab
inimestest wägivaldselt muudetud. Waata
Danieli 7 peatükki.

Ta annab meile selle kohta ka kindlad
andmed, kes seda teeb. Nii ajalugu kui pii-
bel tõendawad ühiselt, et Rooma paawstlik
wõim on seda korda saatnud. Mis ütleb
aga see wõim ise selle kohta, milles teda
süüdistatakse? Mõned wäljawõttid Katoliku
kiriku kirjadest wastawad meile selle küsimise
pääle.

Pater Enright ütleb: „Armsad, waadate
ja pange tähele neid mitmesuguseid iseene-
stehel lahust ja tülis olemaid usufeltsi. Näi-
dake mulle üks ainsam, kellel nendest wõim
oleks olnud ehk on, seadusi teha, mis inimese
südametunnistuse üle walitseks; ainsam kirik
siin maailmas on Katoliku kirik, kellel wõim
on olnud ja on, seadusi teha, mis süda-
metunnistuse üle walitsewad Jumala ees ja
kes nende seaduste wastupanijaid põrgu nuht-
lussega ähwardab. Wõtame näituseks selle
päewa, mida meie pühitseme, see on püha-
päewa, mis meie oleme seadnud. Mis
õigus on protestantlastel seda päewa
pühitseda? Nemad ütlevad küll, et meie
peame sõnakuulelikud olema Jumala kä-
skule: „Mõttele hingamise päewa peale, et
sa seda pühitsed“, aga pühapäew ei ole mitte
piibli hingamise päew. Sga üks teab et püha-
päew on nädala esimene päew; hingamise
päew (wõi laupäew) on aga seitsmes päew,
mis Jumalast hingamiseks seatud. Seda
teatakse kõigis haritud maades. See oli püha
Katoliku kirik, kes hingamise päewa pühitse-

mise asemele püha päewa, see on nädala
esimise päewa pühitsemise siise seadis. Ta
tema ei sundinud üksi pühapäewa pidama,
waid kuulutas ka Laudicäa nõukogul aastal
364 p. Kr. kõik kiriku wande alla, kes Juma-
last seatud püha hingamise päewa pidasid ja
sundis neid needuise ähwarduste läbi Issanda
hingamise päewal äripäewa tööle. Mis suguse
kiriku wastu on kõik haritud maailm sõna-
kuulelik?

Protestandid nimetawad meid kõiksuguste
nimedega, nii kui: Kristuse wastane, tulipu-
nane metsaline, Babilon ja n. e. ja ühes
sellega tunnistawad nad suurt aukartust piibli
ees. Kuid siiski tunnistawad nad pühapäewa
pühitsemise läbi, et Katoliku kiriku wõim
nende ülewalitseja on. Piibel ütleb: „Mõttele
hingamise päewa peale, et sa seda pühitsed,“
aga Katoliku kirik ütleb: „Ei, sina pead
nädala esimest päewa pühaks pidama ja kõik
maailm kuulab tema sõna“. Sellesarnaseid
tõendusi leiaksime Katoliku kiriku kirjadest
arwutalt palju.

Et see ka protestantlistel kirikutel teada
on, selle tõenduseks paljude seast üks näitus
professor Beyschlagi kirjatööst: „Wana Kato-
liku usk“, lht 52. 53.

„Et Kristus wõi tema apostlid oleks siis-
feseadnud lasteristimise, leeritamise, püha-
päewa kui ka pühade pühitsemise, seda ei saa
püha kirjaga tõendada, waid hoopis selle
wastu, wõib pühast kirjast selgeid näitusi
tuua, mis selle wastu räägiwad. Kui palju
sellest, mis meie peame, nagu pühapäew,
aastapäewad, . . . lasteristimine, leeritamine,
kõik need ülewel nimetatud seadused meie
kiriklikus elus, ei ole mitte päritud Uuest
Testamendist, waid on kiriklik suusõna õpetus“.

Ewangeliumi kiriku usutunnistuses (Aus-
burgi usutunnistus, art. 28) on kirjutud:
Nõnda teatakse (nimelt Katoliku kiriku poolt)
et hingamise päew pühapäewa, see on nädala
esimise päewa peale on ümbermuudetud
Jumala kümne käsu wastu, mis nemad ise
tunnistawad . . . ja tahawad sellega näi-
data, et kirikute wõim suur on, sest et nemad
Jumala kümme käsku on seganud ja ümber-
muutnud. Mis peab siis arwama püha-
päewa pühitsemisest ja teistest sarnastest
kiriklistest seadustest? Selle pääle wastawad
meie omad (see on Ewangeliumi kiriku esita-
jad. Toimet. tähendus) et piiskopid ja õpe-
tajad wõiwad seadusi anda . . .

Paawstliku wõimu töö Ameerikas.

Umutamise raamatu 13 päätükis kirjel-
datud metsalise all mõistetakse Rooma paawst-
liku wõimu.

Selle tähendusena olid ju wanaste palju usumehi ühel nõul, nii kui: Bengel, Luterus, Guinness ja palju teisi. Selle päättiki salmid 11—15 kirjeldavad paawstliku wõimu tööd tulewitus ja nimelt alates Ameerika pinnalt. Jumala sõna näitab et ka Ameerikas peab riik ja kirik ühendatud saama ja et waimlik wõim juhtiwaks wõimaks jääb riigi üle. See paistab pea usumata olema, iseäranis kui Ameerika põhiseadusi silmis peame, kui täielikult on seal riik ja kirik lahutatud.

Kuule, mis riigi põhiseadus ütleb: „Sialgi ei pea usutunnistustest wännet nõutama, Ahisriikide teenistusesse astumise puhul.“ (art. 6. ja edasi 1. lisa: „Kongress ei pea sialgi seadumisi wäljaandma, mis ükskõik mis suguse usu walitsewaks usuks kuulutaks ehk mõne usutunnistuse täitmist takistaks.“

Kuid pühapäewa seaduse kaitsjad mõtlewad teisiti. Rõigesuurema usuwabaduse maal minnaks weel kõigesuurema usufundumiseni. Ameerika läheb oma usuwabaduse teelt kõrwale. Nii protestandiusk kui awalik arwamine saawad katoliikluse poole kalduma ja siis on „metfalise kuu, millest 13. päärükk kirjeldab, ülesseatud, see tähendab: paawstlik wõim omab Ameerikas niisamasuguse meelewalla, nagu see minewitus paawstluse kodumaal oli. Tuhanded parematest jutlustajatest Ameerikas ja piiblitundjatest on selles ühel nõul. Pühapäewa pühitsemise küsimuses leiawad täna katoliiklased ja protestandlased ühise pinna koostöötamiseks ja püüawad, riigi põhiseaduse wastaselt, seadust läbi wiia, mille üleastumist riik peab karistama.

Nõutakse pühapäewa pühitsemise fundmust.

Wiimase 35 aasta jooksul on kongressile enam kui 150 pühapäewaseaduse fundmuse ettepanekut tehtud.

Kuni siamaale on kongress seda tagasi lükkanud ja ei ole usuküsimisesse puutuwaid

seadusi wäljaannud. Uga otse praegu on Ameerikas jälle tungim usuline püüd pühapäewa fundmuse seadust läbi wiia. Sellekohane ettepanek kongressile on juba arastatud. Mis peaks küll 76 kongress selle ettepaneku pääle wastama? Loodame, et ta selle ka seeford weel tagasi lükkab.

Kuid kõigist siamaalsetest nurjaminekutest hoolimata ei jäta teatud uuendajad järele enda eesmärgile lähemale püüdmast. Nende põhjused on, enne mitte järelejätta, kui nende plaan läbi läheb. Neil on juba mitmes Ameerika osariigis tagajärge olemud ja nii mõnigi seile osariigi kodanik on pühapäewal töötamise eest nii rahalist karistust kannud kui ka wangis istunud.

„Metfalise märk.“

Prohweti kuulutus teatab meile, et nad lõpeta oma eesmärgile jõuawad. Prohwet kirjutab:

„Ja ta teeb, et kõik, pisikesed ja suured niihästi rikkad kui waesed niihästi waba rahwas kui sulased wõtawad ühe märgi oma parema käe peale ja oma otša ette. Ja et ükski ei wõi osta ega müüa, kui aga see, kellel see märk, ehk metfalise nimi, ehk tema nime aru on.“ 13. 16. 17.

Et metfalise märgi tähendust tunda, selleks peame ennem Jumala märki wõi tähte tundma õppima. Jumal ütleb prohweti läbi: „Ja mina andsin neile ka oma hingamise päewad, et nemad pidid olema täheks minu ja nende wahel; et nemad pidid tundma, et mina olen Jehowa, kes neid pühitseb.“ (Esef. 20, 12) Nõnda siis mõistame meie „metfalise märgi“ all pühapäewa, mis inimestele on pääle sunnitud Jumala hingamise päewasemele. Ja nagu Bengel omal ajal ütles, nõnda ütleme ka meie: „Selle seletuse tõelikest ei pea meid sõber ega waenlane saama kõrwale kallutada.“

Järgneb.

Kas on Jumalal praegu weel üks iseäraline kogudus?

„Siin on pühade kannatus; siin on need, kes Jumala käsusõnu ja Besuse usku peawad 13. 12.“

Nii mõnigi tõelise inimese on endale eelolewa küsimuse ettepannud, kuid rahuldawat wastust ei ole ta mitte saanud. Praegu walitseb rahwa seas üleüldiselt usk et iga kogudus üht taewateed esitab ja et igas koguduses walitsew igasugune õpetus taewa saamiseks ei takista. Uga need, kes nõnda mõtlewad, unustawad, et ühe koguduse usu-

põhjusalus ja õpetus tema liikmete iseloomu ja waadete määraja on.

Õpetus määrab ära, kas tee õige on.

Inimese ihu saab ülesehitatud neist ainetest, mis ta sööb. Waimliku inimese iseloomus kujuneb neid waadetest, mida tema siin omandab.

Kõik, mis meie siit elust tulewasesse elusse kaasa wiime on iseloomus, millele Jumal kord uue arastetatud ihu annab. Selle-

pärast ei ole see mitte ükskõik, mida meie usume, ehk ei usu,

Ei ole ükskõik uskuda, et pääle surma veel puhastujetule kaudu oma saatust halwast seisukohast paremasse muuta võib ja sellepärast oma pattude puhastust hooletusse jätta. Sel on suur tähendus, kas meie veel mingisugust teist ümberpöörmise wõimalust usume, või mitte.

Üks noor tütarlaps wõttis ennaft ülespuues oma elu ja jättis surmaeel kirjutatud teate maha, et tema usub kindlaste teist ümberpöörmise wõimalust. Kas seda temale kord antakse või mitte? Kas läheb tema usk ja lootus täide? Meie leiaksime sarnaseid näitusi arwamata palju, kuid jättame selleks korraks; tähelepanelik tõeotsija võib neid iseeneses palju leida.

Kui meie nüüd käesolewa küsimise pääle selget wastust tahame leida, siis ei või meie muulisi otsuseid oma aluseks wõtta, waid peame iga mõtte tõenduseks leidma ja wõtma: „Nõnda ütleb Jehowa.“

Jumalast äratähendatud kogudus.

Meie rõõmustame, et Jumala sõna kõigile selgeste õpetab, et Jumalal üks kogudus on maa pääl.

Otsustawad sõnad, selle koguduse tundemärgiks, leiame piiblist, mis järgmised on: „Siin on pühade kannatus, siin on need, kes Jumala käsusõnu ja Jeesuse usku peawad.“ Ilm. 14, 12.

Nende sõnade awaldaja on Kristus ise, nagu seda Ilmut, r. 1, 1 paistab. Kristus ise kirjeldab selles raamatus oma koguduse läbielu mitmesugustes ajajätkudes ja elutingimistes tuni lõpuni.

Mitmesuguste õpetuste- ja koguduste segust ümbritsetuna näeb ta oma koguduse lõpuwõitlust, kuidas see Jumalasalgamisest ja waledõpetusest hoolimata Kristuse teise tuleku eel üht üleilmist suurt tööd teeb, mida meile piibel kolmetordse ingliskuulutuse all kirjeldab, mis wiimane Jumala kutsu langenud maailmale on. Sel kuulutusel on soowitaw tagajärg. Selle kuulutuse läbi kogutud rahwas, või kogudus, annab wälja Jumaliku mõõdu.

Igawene ewangelium on selle rahwa seas „pühade kannatuse“ kordasaatnud ja neid tahtlikuks teinud „Jumala käskusid“ pidama, niisama ka „Jeesuse usku“. Ilm. 12, 17 toob Kristus veel kord oma lõpuaja koguduse iseloomu esile ja ütleb, et sel kogudusel „Jeesuse Kristuse tunnistus“ on. Kristus ütleb juba siis, kui ta maa pääl elas, et paljud tulewad ja ütlewad: „Waata siin on Kristus ja seal on Kristus! ehk jälle: Waata,

tema on kõrwes; waata, tema on kambrite sees!“

Kristus teadis et saatana wiimajel ajal usulistest küsimustest kõigesuuremat segadust saab sünnitama, et tõe otsijatel seda rassem oleks tõe ja wale wahel wahet teha. Selleks annab just Kristus selge kirjelduse oma koguduse tungemärgide kohta. Meie uurime neid tundemärke lühidalt.

Esiteks: „Siin on pühade kannatus“.

„Olge nüüd pitka meelega mu wennad, Issanda tulemisest saadik . . . olge nüüd teiegi pitka meelega, kinnitage oma südamid, sest et Issanda tulemine on ligi jõudnud.“ Jak. 5, 7. 18.

Jumala kogudus paneb oma lootuse ainult Jumala pääle; nende igawese elu lootuse alus on äralunastamine Kristuse were läbi ja usk, mille wili elus awaldub. Tema ei oti omale abi ega toetust riigiwaltijuselt, et õigust maapääl ülesseada, waid nende ainsam abimees on Kristus, kelle abiga nad omm ülesanded täidawad.

Teiseks: „Nendel on usk Jeesuse sisse.“

Selles punktis ei eralda nad palju teiste kristlikkude koguduste liigetest. Nemad nõuawad taga üht tõewõimulist elawat juskku, mis armastuse läbi tegew on, milleks neid ainult Kristuse arm võib kõlbawaks teha.

Kolmandaks: „Jumala käskusid pidada.“

Siin eraldawad nad selgeste teiste koguduste liikmetest selle tagajärje läbi, mis usk Kristuse sisse nende sees korda saadab. Nemad peawad Jumala kümme käsku, ka hingamise päew ühes arwatud, mis sugune tagajärg teiste koguduste liikmete juures puudub, sest teised peawad nädala esimest päewa, pühapäewa. Seda pühitseda ei käsi Jumala käst, ega ole seda ka kufagil Luuest Seadusest leida. Kristuse sõnade järele peab aga kümme käsu pidamine ühes hingamise päewa käsuga üks Jumala koguduse tundemärgidest olema. Järgmise tundemärgina nimetab Kristus.

Neljandaks: „Jeesuse Kristuse tunnistust“.

Ilmut. 19, 10 järele on Jeesuse tunnistus prohwetil kuulutamise Waim. Ka see tundemärk peab Jumala koguduse juures, ühes teiste waimulikkude annetega, awalikuks saama, et kogudus võiks kõigekülgset täielik olla. Jumala koguduses on ka see anne awalikuks jaanud. See kogudus, kelle pääle Kristus

oma Ilmutamise raamatus wiimse koguduse ajajärgus tähendab, peab Jumala tahtmise järele ühe suure töö teostama. Tema peab Jumala wiimist kuulutust kandma kõigile paganatele, suguharudele, keeltele ja rahwastele? Ilm. 14, 6 see kogudus peab sel-
leparast

Wiendaks, iseäralik misjonikogudus olema,

kes kõike oma jõudu üleilmse misjonitöö pääle tarwitab ja kõige maailma tähelepanu tulewaste tähtsate sündmuste pääle juhib, mille pääpunkt Kristuse teine tulemine on. Terwe kriitlik maailm tunnistab, tahes wõi tahtmata, et üks niisugune kogudus praegu on olemas,

kes Kristuse teise tuleku üle kuulutust 120 keelemurdes jutlustab ja seda 102 keelemurdes trükiteel laiali laotab, niisama ka selleks kõigeelawamalt töö on, et kõike maailma Kristuse ewangeliumiga walgustada: Mis-
sugune kogudus see on?

Armas lugeja, waata hoolega ümber. Jumala kogudus, nende pühäs kirjas üles-
antud tundemärkidega, on praegu olemas. Kui ja seda oled leidnud siis wõid julgeste ennast temaga ühendada. See kogudus on ja teeb Kristuse tööd maa pääl. Mitaks Issand sind sinu otsimisel ja ka sulle on weel täna see tõutus matsew: „kes otsib, see leiab.“
Matt. 7, 8.

D. S. Schwedrat'i ainetel.

Rodukoldel.

Ella Simpson, ümbruskonna walgustajana.

E. L. Daylor.

(5 järg.)

Elaw hing ja tema loomine.

Põnewal ootel istusid Simpsoni perekonna liikmed määratud ajal enda piiblitunnile.

Iseäranis õnnelik näis h-ra Simpson olewat, kui ta oma piibli awas ja isegi proua Simpson oli oma halwad eelaimadused ja põnewuse Ella meelemõistuse kardetawa seisukorra üle kaotanud, nähes, et Ella mõtted piibli alusel toetusid ja et ta kõik küsimised kainele otsus-
tas.

Ella näolt paistis rahulik meel ja kindlus. Tema uskus Jumalat; ja ehk ta küli waidlust mõtete lahkiminekute kohta ei soowinud, oli ta siiski walmis kõik tegema, mis oleks tema wanematele tõe tundma õppimisel kasuks.

Õpetaja tuli määratud ajal.

„Teate h-ra Dreher, et minul esimene kord igatsus on palwetada. Need piibliuurimise tunnid aratawad minu sees pühalik-tõsiselt tund-
must ja enne kui meie piibliuurimisega algust teeme, tahaks ma palwetada,“ ütles h-ra Simpson.

Peagi kõlas südamlik palwe Jumala poole, mis aastakümnete jooksul ei olnud kuuldawalt tehtud Simpsonite majas, et Jumal neile oma waimu annaks ja püha kirja mõtet ise sele-
taks, niisama ka et Jumal neid kõige wale mõtete eest hoiaks ja neid püha Waimu läbi õpetaks diete elama.

Ulgas piibliuurimine. Noh h-ra Dreher, Teie seletus!“ ütles h-ra Simpson.

Õpetaja seletuse püüete üle, nende salmide kohta seletust anda, mis eeldõhtul loetud, täie-
list aruannet tuua, wiiks liig pikale. Kõrku-
wõdetult wõeldud: Tema püüdis tõendada et lause: „Tawet ei ole mitte taewasse läinud,“ kääta tema ihu ja mitte hinge kohta. „Taweti ihu läks hauda,“ ütles ta, „aga see tõeline Tawet, läks oma igawest palka pärima.“ „h-ra Dreher,“ ütles Ella, „ma ei ole waid-
lushimuline, aga ma paluks Teid nii lahke olla ja äraseletada, mis see hing wõi see tõeline mina diete on.“ Noh, ühesõnaga „see on see oja inimesest, mida meie asetsõna „mina“ all mõistame. Näituseks ütles Job: „Ehk küll ussid mu nahaga see liha saawad ära koorinud, siiski saan ma oma liha seest Jum-
alat näha.“

See tähendab, et tema ihulikult sureb, aga waimlikult elab ja näeb Jumalt.

„Kas „mina“ tähendab pühäs kirjas alati hinge, seda tõelist inimest;“ „Ma mõtlen,“ wastas õpetaja kindlusetalt, Ella küsimuse pääle.

Ma loeksin sellepääle järgmised kirjakohad:

„Kui mees sureb, kas ta jälle elusse saab? Siis mina tahaksin kõige oma suure waewa

päivil loota, kummi tuleks, et minu põlv saaks muudetud. Sa hüüaksid ja ma wastaksin sulle”.

„Ehk ma ootan, siis on haud ometi mu kodu; pimedusesse olen ma oma aseme teinud. Ma hüüan haura auku: Sa oled mu isa; ja ussa hüüan ma omaks emaks ja omaks deks.“ Job. 14, 14. 15; 17, 13. 14. Kas ei õpetaja need kirjakohad selgeste, et see „mina“ niitaua hauas ootab, kuni teda Jumal lord kutsub? „Mis ütlete Teie nüüd h-ra Dreher selle pääle,“ ütles h-ra Simpson põnewalt wastust oodates. Selge nagu päew, eks ole õige? Iga laps wõib seda mõista.“

„Lubage, et ma weel paar salmi etteloen, mis h-ra Dreher juba osalt luges,“ ütles Ella. „Sest ma tean, et minu Lunastaja elab ja tema jääb wiimseks põrmu peale seisma. Ehk küll ussid mu nahaga see liha saawad ära koorinud, siiski saan ma oma liha seest Jumalat näha. Reda mina saan enesele näha ja minu filmad saawad teda näha ja mitte wõõras. . .“ Uga 26 salmi lõpumõtet wõib õigemalt järgmiselt lugeda:

„Saan ma oma nahaga.“ kaetud ja saan oma liha seest Jumalat näha.“ Nõnda on Luterus seda salmi mõistnud ja algkeelest ümberpannud, nagu seda tema tõlgitud piiblist leiame. See mõiste ja salmifõnalsus on ka kottukõlas järgneva salmiga, kus on öeldud: „ . . . ja minu filmad saawad teda näha.“

See ütetus käib wiimase päewa kohta, mill õiged ülesäratatakse. Siis saab Job jälle oma, muidugi äraseletatud, ihus elama, niisama kindlaste nagu ta enne elanud. Job ei ootanud et teda surma korral kohe taewa wõetakse, ja ütleb, et ta hauas peab ootama, kuni teda lord hüütakse. Kas sa mõistad seda, ema?“ „See paistab tõeste nõnda olewat,“ ütles h-ra Simpson. Mis ütlete Teie, h-ra Dreher, selle kohta?

Õpetaja oli aga teiste kirjakohtade otsimisega ametis ja ei wõistunud.

Tütrefene, sa küsidsid h-ra Dreherilt, mis siis see hing õiete on ja ta ei ole weel sellepääle wõistunud; nii kaua kui tema midagi piiblist otsib, küsiks ma sinult, mis fina selle kohta ütled, ehk õigem, mis piibel selle kohta ütleb, sest piibel peab ikka lõpetaks asja otsustajaks jääma.“

Seega juhtis h-ra Simpson jälle kõiki selle pääkõsimise juure tagasi.

„Ugy siis, isa,“ waatame algteadet inimese loomise üle; selle sündmuse teadaanne seletab seda meile lühidalt aga selgeste. Ole hää, loe Mos. 1. 2. 7.“

H-ra Simpson luges: „Ja Jehowa Jumal walmistas inimese, kes põrm on, mullast ja puhus tema ninasse elawat õhku: nõnda sai inimene

elawat hingeks.“ „Ella,“ ütles õpetaja wabele, „ärge unustage, et see ainult inimese ihu oli, mida Jumal jawist walmistas ja et see „elaw õhk“ hing oli, mis Jumal ihule sisse puhus.“

„Uga h-ra Dreher,“ ütles Simpson wabele, „sää on ju öeldud et tema tegi inimese mullast ja äratas teda pärast hingama. Nõnda mõistaksin mina seda lauset. Luba weel üks filmapilt, isa. Las' ma küsin õpetajalt weel paar küsimust. Kui nüüd Jumal ühe ihu tegi ja siis senna sisse ühe hinge pani, eks siis pidanud see hing juba ennem kusagil elama? Ja kas Teie usute, et hinged enne kusagil elawad ja pärast ihudesse saawad asetatud? Ja kui nüüd hingel ihust eraldatuna wabam elu on, nagu seda minu wõikese wenna matmise puhul jutlustasite, kas ei ole see siis wõrastaw, et Jumal hingede elu meelega raskendab, neid ihudesse asendades?“

Ja kas ei näita see aruanne edasi, et hingede loomine inimese olemasolust äraolene, mis oli mullast tehtud? Kas oleks ilma selle mullast inimese walmistamata ükski elaw hing olemas olnud?

„Tütar, ma wõtan sind omale advokatiks, kui ma ennast lahutada lasen“

„Kas sa oma tubakast lahutamist mõtled?“ wasta Ella.

Uga ma ei ole weel oma mõttega lõpul. H-ra Dreher, kui nüüd see elaw õhk ühe inimese sees elaw hinge oli, kas oleks siis seesamane elaw õhk, mõne teise elawa olewuse sisse asetatuna, ka elaw hing olnud?

„Kindlaste, ütles h-ra Simpson wabele.“

Ella jatkas: Ma olin kindel, et teie seda saate üttelema, sest see on ju selle mõiste paratamata järeldus. H-ra Dreher, olge hääd lugege 1. Mos. 7, 21. 22.“ Wastu tahtmist luges h-ra Dreher järgmised salmid: „Siis heitis kõik liha hinge, mis maa peal liikus, nii hästi linnud kui lojused ja metsalised ja kõik roomajad, mis maa peal roomawad kõik inimesed ka. Kõik, kelle eluwaimu õhk ta nina sees oli, kõigist mis kuwa peal oli, suri ära.“ „Lindudel, lojustel ja metselajatel, kõigil on elaw õhk. Kas neil sellepärast siis suremata hing on? Ei!“

Kuuleme edasi, mis Salomon ütleb, rääkides loomadest, kui ka inimestest, üteldes: „ . . . kui üks sureb nõnda sureb ka teine ja ühesugune waim on kõigil.“ Rog 3, 19. Kui see tõsi on — ja see on tõsi — siis on teie seletuse järele kõigil, lojustel, koertel ja kassidel suremata hing. Seeläbi aga tõendame asju, mis keegi ei usu. Tõde on see et Jumal mullast ühe täielise inimese — ühe olewuse wõi hinge — tegi, nagu meile Jumala sõna selgeste näitab.

Uga see oli eluta inimene. Siis puhus Jumal temale elu sisse ja sellest sai elaw inimene. Mõistad sa seda ema? „Jah, küll Ella.“

Piiblis tarvitatakse seda Ebrea keelset sõna, mille asemele ümberpanekutes „hing“ on asetatud, üle saja korra, e.e.c mitte üheski kohas ei ole sääl tegemist ilmsurematu- tuse mõistega. Sel sõnal on vastawa mõtte kohaselt, kus juures seda tarvitatakse, mit- mesugune tähendus.

Selle all on mõeldud: elu, hing, õh h- gamine, waim, meel, süda ja n. e. 1. Mos. 1, 30 on elaw hing selle mõiste wäljendusels tar- witatud, ja see jalm näitab, et sääl jutt on loomaderiigist. Kõigil loomadel on elaw õh ja nendel kõigil on hinged. Uga neil ei ole suremata hingesid.

4. Mos. 31. 28 on meile jällegi näida- tud, kuidas Jumala meeSte mõiste minewikus selle kohta oli „ . . . üks hing wiitest saajast, inimestest ja weistest ja eeslitest ja pudulo- justest.“ 1. Mos. 1 päätükk õpetab meile järgmist tõe: Pääle selle, kui Jumal oli inimese ühest mullatükist teinud ja temale elujõu annud, pani ta teda Eedeni aeda elama ja lubas temale kõigist rohwaia puude wiljast, pääle ühe puu, süüa, muu seas ka elupuust. Nii kaua, kui ta Jumalale sõnakuulelikuks jäi, wõis ta wabalt elupust süüa, mis temale igaweseks eluks jõudu andis.

Kui tema aga sõnakuulmataks saaks, siis pidi ta oma eluhallikast lahutatud saama ja surema. 1. Mos. 2, 6. 17. Seda tõe peaks igauks mõistma, et Jumala elu ei olnud mitte

inimese sees. Söömine oli selleks tarwilik, et edasi elada. See oli nähtawaste Jumala eesmärk; sest kui inimene sõnakuulmataks sai, ajas Jumal teda aiaSt wälja ja lahutas teda elupuust „et ta oma kätt ka sinna külge ei pista, ja ei wõta ka elu puust ja ei söö ja igaweste ei ela.“ 1. Mos. 3, 22. Kindlaste ei olnud inimesel ilmsuremata hinge. Sest pääleselle, kui ta „elu hallikast“ (Laul 36, 10) ennast oli lahutanud, suri ta. Üks kõik, milles ka see elu oli, aga ta oli seda saanud sõnakuulmise tingimisel. See kõik on kokkukõlas Uue Seaduse õpetusega. Ema ole hää loe Joan. 3, 36.

„Kes usub Poja sisse, sel on igawene elu; aga, kes ei usu Poja sõna, see ei pea elu nägema, waid Jumala wiha jääb tema peale.“

Pääle selle tähtsa kirjaloha ettelugemist hüüdis h-ra Simpson: „Müüd ma mõistan!“

Mis see on, mis sa mõistad, küsis pr. Simpson. „Ma mõistan, mis Ella on tundma õppinud. Kellelgi ei ole iseeneest elu olgu siis kui ta seda saab Kristuse läbi, nõnda nagu Adam seda sai elupuul wilja läbi. On see nii tütrekene?“

„Nõnda jah; ja mina panen seda wäga imeks, et loomulikku suremata olekut uStakse. Ainult sel on igawese elu wõimalus, kes Kristuse sisse usub. Suremata olek ei ole loomulikult kellegi pärast ega parandata seda ka mitte sündimise teel.“

Särgneb.

Noorsoo osakond.

Kristus noorte eeskuj.

Arwult wähesed walguse kiired Jumala sõnast walgustawad Kristuse nobruseaega. Kuid need wähesed kiired on päewaselged ja selleks küllalt walged, et igale elumooruses olewale südamele näidata, kuidas ta nõnda oma elu alustada wõib, et sellel kõigekülgselt hää tagajärg oleks.

Nii pois- kui tütarlapsed waatawad rõõmsal pilgul tulewikku; lootus ja elurõõm läigib nende silmis ja jüstki, kui pea lamab nii mõnigi neist lilletaoliselt närtsinult elunäi-

telawa põrandal — ilma elu eesmärgile jõud- mata ja eluülesannet täitmata.

Igal pool ähwardawad noorust aimamata hädaohud ja lewade öökülmades, mis õrnu õift ja lehti rikub, näeme nende hädaohude mõju kujutust.

Kristuslapse eeskujus leiame aga kaitse- müüri, mille taga iga inimeselaps peaks warju otsima. Noorus otsib häid eeskujusid, et neid õppida ja Kristuspoisikesesse sätwenew film leiab temas kõigeilusama eeskuj noor- tele. Kuid enne, kui meie tema eeskuj roh-

tem tähele paneme, olgu tähendatud, et paljudel ilma teadmata wale waated on Kristuse kohta, nimelt et temas hiljem awalikuks saanud meeldiw olek, peaaegu nõiduw mõju kütkestaw kõneand ja kõitwõitew wägi ainult tema Jumaliku olemuse tagajärjed olla olnud. See waade kujutab Kristuse eeskuju walesti. Selle walewaate siili on ka see, et meie Kristuspoistefese eeskujude-reaft kõrwaldatakse, mõeldes teda ainult jumaliku olemuse olnud olemat.

Waatame siis tema noorusjärgi terasemalt.

Raheteisfikimine aastase poistefesena wiibib ta templis. Walusa südamega otsiwad teda Josef ja Maria sugulaste ja tuttawate seast.

Kuid nad eksiwad; poistefene wiibib sääl, kus Jumala au aset on. Tempel kõitis tema huwid ja siit leiawad nad teda. Mis küll wangistab sinu huwisid, noor süda? Selle küsimusega tahaks ta täna kindlaste praeguse noorsoo keskele astuda. Oh kui wähestel noortel on igatsus sääl olla, kus tema armsam paik oli, sest et mürgiline kirjandus, lõbud ja halb feltskond noorte südamest hääd idud surmawad. Igatsusega peaks igatiis seda aega ootama, kus temal wõimalus ühes teistega ühineda ja Lauliku sõnadega hüüda: „Kui armsad on sinu hooned, wägede Jehowa. Jehowa õuesid ihaldab mu hing. . .“

Sest üks päew ju õuede sees on parem, kui miid tuhat; ma tahan enimem läwe juures seista oma Jumala kijas, kui kaua seista majades, kus hõelus sees on.“ Paul. 84, 2. 3. 11.

Kuid Kristuse eeskujude õpetab meid weel enam.

Kus näeb teda meie film templis? õpetajate keskel, olles wabatahtlik kuulaja. Siin, tarkade keskel on tema koht, siin wõib ta kõigeenam õppida. Kui Jumala Poeg ja õmetigi — oh imeline saladus — kui inimese poeg õpib tema inimestelt. Ka temal oli tarwis juhatus, nagu igal teisel lapsel. Praegune noorsugu on mitmekülgselt täis ja ainult wähestel on igatsus Jumala kijas õppida.

Siin ütleb sulle Kristuse eeskujude: „Tungi tarkuse hallika lähedale, senna, kus õpetajad, elutormides küpsenud Jumala mehed sind õpetawad. Waatame seda poistefi weel lähemalt. Tema mitte üksnes ei õpi; tema küsib õpetajatelt.

Oh eeskujulik noorsugu, kes kuulates ja küsides Jumala sügawustesse tungib. Kristuse küsimised awaldawad igatsust teaduse järele, järeilmõtlemist ja otsustamist. Tema uurib asja põhjalikult. Tema eeskujude hoiatab meid surnud wormi eest, ütleb meile, et meie mitte pealiskaudselt ja tuimalt, nii kui

teistele, wõib olla wanematele, meele hääks Jumala sõna ei kuulaks.

See poistef mõistab oma waba aega kasulikult tarwitada. Waba aeg on kallis warandus, kuid saab sagedaste kasutat ja hoopis kahjulikkude asjadega mõõdasaadetud.

Meie wõime weel enam temast õppida. Tema ümerolewate õpetajate näole ilmus imestus, kuides tema sügawmõttelisi küsimisi ja tarku wastuseid. Wanemad on imestunud.

Ka praegune noorus äratab sagedaste imestust ja ehmatust, aga mitte sellega, et nad küsides ja kostes armastawad Jumalikkudesse saladustesse tungida, waid et nende sõnakuulmata elu wilja kannab ja nii wanematele kui kaswatajatele muret ja häbi walmistab.

Kas ei tahaks niisugune noorus Saalomani nõuannet meeletuletada: „Kes tark, see wõtab kuulda ja saab enam õpetust; ja kes mõistab, see saab targa nõu kätte. Et ta saaks mõista wanu sõnu ja nende äraseletamist, targa meeste sõna ja nende mõistatust.“ Op. s. 1, 5. 6.

Kuid ka sellest ei ole weel küll. Nõige ilusam kroon ehid tema pääd, sest temast on kirjutatud: „Ja tema läks nendega alla ja tuli Naatsaretti ja kuulas nende sõna“. „Kuulis nende sõna“, awaldawad tema sõnakuulmist selle kaju wastu: Sina pead oma isa ja oma ema austama, et sinu käsi hästi käib ja sina kaua elad maa peal, mis Jehowa Jumal sulle annab.“

Sõnakuulmine wanemate wastu on ilus noorusõhe, mis järgnewa elule õnnistuseks on, kuna sõnakuulmatus iga noore nii ihulikult kui waimlifelt häwitab. Sellepärast hoiatab ka Jumala Waim Salomani läbi noori, beldes: „Mu poeg, kui patused sind awate lewad, siis ära wõta mitte nende nõu.“ Op. s. 1, 10. Kas ei peaks iga noor süda niisugusest noorte eeskujudest waimustatud saama ja tema jälgedes käima?

Ja, süda lööb elawamalt siis kui weel maailma lõbud ei ole meie paremad tundeid jõudnud surmata, kui wiimist tunnistust Jesuspoistefese kohta kuulame: „Ja Jesus kaswas tarkuses ja pittuses ja armus Jumala ja inimeste juures.“ „Ja lapsukene kaswas ja sai tangels waimust.“

Nõored, kes niisuguse eeskujude järele teewad, saawad hoitud langemise eest ja täidewad eelolewa kirjakoha wanemate ja õpetajate rõõmuks: „ . . . et meie pojad oleksid kui taimed, mis hästi kaswatakse nende noores põlwes; meie tütrede, kui nurga sambad,

ilusaste raiutud suure hoone wiisil. Paul 144, 12.

Ja nõnda kuidas tema pääd Sumala arm ehtis, nõndasama ehtigu ja kaitstu Sumala arm ka sinu nooruseaega.

W. Taraba.

Oma sõnade mõju.

„Ära jäta mitte maha oma ema käsu-õpetust. See neid alati oma südame külge, pane neid ama kaela ümber. Kui sa kõnid siis see sind juhatab; kui sa maha heidad, siis hoiab ta sind; kui sa üles ärtad, siis kõneleb ta sinuga.“ Op. s. 6, 20—22.

Nõnda piibli otsus ema nõuande mõju kohta. Isegi neegrite seas tarwitusel olem wana sõna ütleb: „Kellel ema on, see on kuningas.“

Armsad noored, kuidas on meie otsus küll enda wanemate nõuannete ja õpetuste kohta? Kas hindame nõnda enda wanemate õpetusi, kui meile Sumala sõna käseb? Mii tõde, kui kõik Sumala sõna on, on ka need sõnad.

Üks waimulik, kes Ameerikas, tihes kõige-suurematest nõdrameelsete majadest ametis, jutustas kord järgmist ema sõnde mõjust:

„Kui ma ühel pühapäewal, nagu harilikult, suure hulga nõdrameelsetele olin jutlustanud ja saalist lahkudes südamlit kaastundmus nende wastu täitis, kelle kohta ma wõisin öelda et ainult mõned ja needki osalt minu kõne sifu mõistsid, pidas mind saali wäljakäigu juures üks nõdrameelne mees kinni ja ütles õnnelikul näol kuid sohistawalt: „Mina mõistan ka paluda!“

Need sõnad panid mind wäga imestama sest see õnnetu oli iseäranis nõdrameelsena tuntud. Tema oli kõik unustanud, oma perekonna nime, kodukohta, wanaduse; millegi kohta ei wõinud ta midagi öelda.

Wähe kahtlewalt küsisin ma temalt: „Mis sa siis õige mõistad paluda?“ „Mis minu ema on mulle õpetanud,“ wastas ta õnnelikult ja iseteadwalt. Noh, mis su ema siis sulle õpetas? Küsisin ma edasi. Ta pani oma käed kokku ja luges lapselikus otselohesuses ja rõõmus:

„Mu Jeesus, Õnnistegija,
Sa tiiwad laial' lauta;
Mind, oma poega, kaitse ka!“

Ta ütles need sõnad selgeste ja õige rõhuga. Siis muutus ta õnnelik nagu jälle tuimaks; silmadest kadus elawus ja ta oli jällegi seefama närivaatega, õnnetu inimene, nagu teda

alati tuntud. Kõik oli ta unustanud — midagi ei olnud temal meeles oma eluajast, ainult see, mida kord tema ema õpetanud, tuli jälle wahetewahel osadewiisi tema pääajus esile. — Kui ometi kõik emad teaksid ja mõtleksid, mis-suguse wäe Sumal nende sõnade sisse on asetanud!

Kuid niisama ka lapsed teadke et „noorus on külwi aeg.“ Sel mida wanemate armastus teie sisse külvab — õrnust, südamlikkust ja armastust Sumala kui ka inimeste wastu — ainult sel on elus tõsine wäärtus, mis teid wõib tõeliselt ja jäädawalt õnnelikuks teha, ja seda isegi kõige õnnetumatel tundidel.

Ujakohased, tähtsad waimulikud kõned.

peetakse järgmistes linnades

- iga reede, laup. ja pühap. õhtutel:
- Tallinn, Gonsiori tän. nr. 9.
- Tartus, Pihtwa tän. nr. 10, kort. 2.
- Narwas, Petri plats, Luschkowi maja nr. 10.
- Rakweres, Piik tän. nr. 68.
- Tapal, Rabala tän. nr. 4.
- Pärnus, Karja tän. nr. 3.
- Paides.
- Kuresaares.
- Walgas, Uus tän. nr. 24.
- Wõrus, Jüri tän. nr. 6.

„Tõe Sõnumis“ nr. 8, lht. 71 on ekstitaw trükimiga juhtunud. Seal on ülevalt 25 reas loetud: „Piibel on emade raamat“. Peab aga olema. „Piibel on imede raamat“ mida lahkeste wabandada palub.

Toimetus.

„Tõe Sõnum'i“

Tellimise hind.

Aastas 120 mrf.

Poolaastas 65 mrf.

Üksik number 10 mrf.

Wäljaandja: 1895 a. asutat. 7 p. Adw. Gesti Lüt. Tellimised, kui ka rahasaadetused Martha Kaba'le Suur Kompasna tän. 27, k. 12. Tallinnas.

Wastutaw toimetaja: M. Wärengrub, Posti t. 48, kort. 5, Narwas, kuhu kaastööd tulewad saata.

H. Papp'i trükk, Kuresaares.